

nik v Podovi, Avgust Tominc v Globokem, Fran Kramar pri Sv. Petru nižje Maribora, Alojzija Maučnikova pri D. M. v Pušavi, Ana Grebenčeva v Šmartnem ob Dreti, Ljudmila Kokotova in Venčeslav Copič v Pišecah; učiteljica Kovač-Ažmanova se premesti na okoliško šolo v Celju. Za stalnega suplenta v Ljubljani je imenovan Karel Trost ter se prideli I. mestni deški osnovni šoli. Za stalne katehete so imenovani: o. Eugo Klasinc na Viču, Ivan Pintar na IV. mestno deško osnovno šolo v Ljubljani, Janez Žerjav na I. deški šoli in Valentin Tomc na I. deški v Ljubljani.

Ponovni razpis služb.

Na osnovni šoli v Borovnici se razpiše 2 učni mesti za moške prosilce; dalje se ponovno razpiše služba za učiteljico v Horjulu in za učitelja na Ježici v Preski, v Sostrem, Murski Soboti in pri Sv. Križu pri Ljutomeru; osnovna šola v Kopanju se razširi v dvorazrednico in obe mesti razpiše. Nadalje se ponovno razpiše učna mesta v Št. Janžu na Dravskem polju, v Slov. Bistrici in na Pleševcu.

Poročilo vladnega tajnika dr. Stanko Majcna.

Ivan Nučič se imenuje za stalnega šolskega slugo na drž. realki v Ljubljani. V Gozdu — šolski okraj Kamnik — se ustanovi samostojna enorazrednica. Razširijo se šole: enorazrednica v Motniku v dvorazrednico, dvorazrednica v Tomišlju v štirirazrednico, dvorazrednica v Razvanju v trirazrednico, trirazrednica v Bogojini v Prekmurju v šestrazrednico in trirazrednica v Št. Ilju pod Turjakom v štirirazrednico. I. razred meščanske šole v Žalcu se ukine s prihodnjim šolskim letom in tako šola sukcesivno preneha.

Prešolanja.

Vas Vrbnja se prešola iz Mošenj v Radovljico, vas Kočevje iz Dobropolj na Krko in nekatere hiše iz Št. Ruperta v Kalobje.

Sistemiziranje stalnega katehetskega mesta.

V Št. Vidu nad Ljubljano se sistemizira učno mesto stalnega kateheta.

Reaktiviranje.

Prošnji vpokojene učiteljice Pavline Piboutzeve za reaktiviranje se ne ugodno pač na se sklone priporočiti prošnjo Ede Jevnikarja za reaktiviranje v ugodno rešitev.

Upokojitve.

Za stalno upokojitve se predlagajo: Franc Skaza, učitelj v Velenju, Matilda Vodenikova učiteljica ž. r. del v Limbušu, Marija Kranjc-Cernetova, učiteljica v Kranjski gori, Franc Rus, nadučitelj na Bledu, Elizabeta Kopitarjeva, učiteljica v Stični, Ana Fink-Sušljajeva, učiteljica v Vel. Laščah, Marija Mlakarjeva, učiteljica na Vrhniki, Avgust Živko, učitelj v Slivnici pri Mariboru in Anton Goddec, učitelj v Limbušu; zadnjima dvema se izreče priznanje in pohvalo za marljivo in uspešno delovanje.

Preureditev velikih počitnic na bivšem Štajerskem.

Sklenilo se je, da se uvedejo velike počitnice v vsej Sloveniji v istem času, letos za prehod na tako, da bodo počitnice meseca julija in avgusta v onih štajerskih krajih, kjer so bile počitnice lani meseca julija, avgusta ali septembra, v

onih krajih, kjer so lansko leto nehale počitnice od 16. do 31. oktobra, pa bodo letos počitnice meseca avgusta in septembra.

Disciplinske zadeve.

Nato je poročal o disciplinskih zadevah okrajni glavar dr. Karlin.

Izključitev iz šole.

Slednjič se je pritrnilo sklepom dveh učiteljskih zborov, da se en dijak izključi iz vseh šol v kraljevini, eden pa kraljevo.

Zadeva župnika Andreja Magajne.

Ob sklepu se je vprašal šef Adolf Ribnikar, ali res še masuje in poučuje verouk v šoli župnik Andrej Magajna v Rakitni, ki je bil sodnijsko obsojen zaradi grdih dejanj. Zadeva se bo preiskala in o njej poročalo na prihodnji seji.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil sejo.

Iz Jugoslavije.

— Škandal za državno upravo lahko imenujemo pravno razmerje, pod katerim delujejo danes pri nas okrajni šolski nadzorniki. Inšpicirati morajo na leto čez 200 razredov, v to svrhu se morajo voziti v oddaljene kraje, vzdržati se morajo po eden ali tudi več dni zunaj in dobe zato mesečno pavšal, s katerim krijejo komaj en dan stroškov pri inšpekciji v kakem oddaljenem kraju. Naše mnenje je, da je mnogo krivde tudi pri pokrajinski upravi, če se ni urejena ta zadeva. Te razmere so nevedrjene in škandalozne! Menimo, da po vsej pravici pripadejo okrajnim šolskim nadzornikom vse dijete, ki so predpisane državnim uradnikom za službena potovanja in pričakujemo od pokrajinske uprave, da to nevedržno razmerje uredi.

— V Ljubljano je službeno dospel referent iz ministrstva prosvete Jovo Jovanović, član Glavnega odbora UJU. Mudil se bo pri nas dalj časa. Bodi presrečno pozdravljen v naši sredi.

— Odlikovanje slovenskega učiteljstva. Ob priliki ustanovitve Udruženja Jugoslovenskega učiteljstva so bili odlikovani naši stanovski voditelji, ki so si stekli zaslug na našem stanovskem ujediničenju in poleg njih tudi nekaj drugih prosvetnih delavcev in učiteljstva. V torek, dne 20. t. m., se je vršilo slavnostno dekoriranje odlikovancev. Kraljevi namestnik, min. Iv. Hribar je odlikovance nagovoril z govorom, v katerem je povdarjal pomen odlikovanja in zasluge odlikovancev, nakar je potem vsakemu posebej pripel red na prsi. Odlikovani so bili: z redom Sv. Save IV. reda pov. UJU rav. Luka Jelenc, bivši urednik Učit. Tov., viš. šol. nadz. Eng. Gangl in urednik »Popotnika« okr. š. nadz. Pav. Fleré; z redom Sv. Save V. reda podpreds. pov. UJU, rav. Anton Gnus, bivši urednik Učit. Tov., rav. Jak. Dimnik, strokovni tajnik pov. UJU tov. Rud. Dostal, preds. »Društva učiteljev« tov. Vita Zupančičeva in tov. Jožica Ahtikova. Po odlikovanju je govoril viš. š. nadz. tov. Gangl. Navzočega je bilo mnogo učiteljstva, med njimi okr. šol. nadzornik M. Hočev var in preds. ljubljanskega učit. društva tov. Malnarič, ki je v imenu društva odlikovancem čestital. — Na večer je bil prijateljski sestanek v steklenem salonu Južni kolodvor, katerega so se udeležili med drugimi referent v min. prosvete in član

Glav. odb. UJU Jovo Jovanović, šef oddelka za nauk, dvorni svetnik Skaberne, predsednik viš. šol. sveta St. Benk, viš. šol. nadzornik Gabršek, okr. šol. nadzornik M. Hočev var in A. Rade. Vrstili so se govori katerih jedro je tvorilo delovanje za učiteljski stan in narodno prosveto. Govorili so tov. Črnagoj, dv. sv. Skaberne, tov. Ahtikova, ref. min. Jovanović, viš. š. n. Gabršek in tov. E. Gangl. Pod vodstvom pevovodje skladatelja F. Juvanca, je pevski zbor pozdravil sestanek z lepoto donečih slovenskih pesmi. — Za Jugoslovansko Matico se je nabralo ob tej priliki 1.600 K.

— Zaradi preobilice že stavljenega drugega gradiva priobčujemo na uvodnem mestu danes le blagajniško poročilo iz zadnje seje širšega sosveta in smo morali celotno poročilo odložiti na prihodnjo številko.

— Po vsej Dravski dolini opazujemo v zadnjem času, da bivši odpuščeni nemškutarski učitelji napadajo po socialdemokratskih časopisih slovensko šolo ter ji skušajo s sramotilnimi članki in napadi na slovensko učiteljstvo vzeti ugled ter udušiti tako utis lepih uspehov, ki jih dosežajo sedanje slovenske šole v nasprotju z nekdanjimi ponemčevalnicami. Takšen članek je izšel tudi v 123. številki »Napreja« iz Marenberga. Bivši velenemški nadučitelj N., ki trobi »začasno« v socialdemokratski rog, se jezi nad šolskimi prireditvami in konferencami slovenske šole in hoče natvesti nekdanje neuspehe bivše nemške šole sedanjim slovenskim. Poznamo delo bivšega muteskega nadučitelja N. do dobrega in vemo, da ga najbolj grize, ker mora od Nemcev samih slišati, da bivša nemška šola do daleka ni dosegla uspehov današnje slovenske šole. Vemo tudi, da so mu trni v peti šolske prireditve slovenske šole, ki zbujaajo narodno zavest in pripravljajo mladino, da bo de stala enkrat kot trdna skala na braniku naših mej. — Obžalujemo le, da se da socialdemokratsko časopisje izrabljati po ludeh, ki jim je internacionalizem le sredstvo za razširjanje svojih nemškonacionalnih idej. — Upamo tudi, da bo sta gg. višji šolski nadzornik Gabršek in okrajni šolski nadzornik Ormovšek, ki sta v zadnjem času nadzirala marenberško šolo ter se prepričala o lepih uspehih te šole in izrekla učiteljstvu priznanje za njihovo trudapolno in uspešno delo, znala braniti čast in ugled slovenskega učiteljstva ob državni meji pred insulti odpuščenih nemških učiteljev.

— Služenje učitelja u stalnom kadru. »Nar. Prosveta«, štev. 45 poroča: G. Ministar Prosvete ponova je uputio pismo g. Min. Voinom da učitelji svoj rok u stalnom kadru odsluže za tri godine u mesecima julu, avgustu, septembru i oktobru, za koje vreme ne bi bili razrešavani od učiteljske dužnosti. Na slučaju da g. Min. Voini ne mogne ovu stvar sam rešiti, umoljen je da je iznese na rešenje Ministarskom Savetu.

— Učiteljstvu okr. Dolnja Lendava. Ne glede na to, da objavimo poročilo o ustanovnem občnem zboru — dne 18. t. m. — v Turnišču — se vsled nujnosti naprošajo vsi šolski voditelji, da čimprej pobero članarino od učiteljstva na svoji šoli ter jo pošljejo blagajniku tov. Preintingerju v Dabrovnik. Določili smo članarino letnih 400 K vstevši tudi članarino za »Slov. šolsko matico«. Vsi tov., ki ostanejo neorganizirani, bojo vsled sklepa obč. zbora v »Učit. tov.« imenoma objavljati, Tovarišem ob meji okr. Murska Soba sledi: Ker je naš okraj določen kot samostojen srez in dobi tudi svojega

nadzornika, ne kaže, da bi bili tov. nekaterih šol v bližini Murske Sobe organizirani v tamk. društvu. Za nas je središče Turnišče in bližnja okolica, zato bomo zborovali v teh krajih, Murska Soba je nehala biti središče, zato bojo tamk. tovariši prisiljeni zborovati v krajih, ki so v sredi njihovega okraja, zato ne bi bil nihče na boljem, če hoče ostati v onem društvu. Ker se mudi zaradi imenika članov, prosim, da se vsi čimprej prijavijo, oz. naj šol. voditelji, onih šol, ki se zborovanja niso udeležili takoj pošljejo imenik tov., ki se vpišejo v naše društvo. — T. č. predsednik: Josip Goršek, ravnatelj mešč. šole v Dol. Lendavi.

— V boj za staro pravdo! — mladinska igra — se ponavlja 25. t. m. ob 3. uri v Cerkljah pri Kranju. Prvega proizvajalca se je udeležil g. kr. pokr. namestnik s svojo družino, nad 500 domačinov in nebroj prijateljev »podgorcev«. Peterodnelna snov (Sv. vira, Sv. Ciril in Metod, Umeščevanje slovenskih knezov, Kmečki upor, Ilirija) je povzeta iz življenja kmetijskih trpinov in je vsled tega splošno ugačala; epilog »po ujediničenju« govori Matija Gubec v navzočnosti vseh sodelujočih 105 otrok, Gospod kr. namestnik si ga je dal prepisati. — Naj vsi ostali prijatelji in prijateljice dokažejo, da jim pristojna pridevek!

— V Ljubljani se je ustanovilo »Centralno tajništvo jugoslovanske napredne omladine iz Slovenije, ki druži napredne dijaške organizacije, akademske, kakor tudi srednješolske, tako da bo od sedaj napredna nastopala večina jugoslovanske napredne omladine iz Slovenije enotno in skupno. Centralno tajništvo druži dosedaj osem društev, stoji izven vsakega političnega udeistvovanja in stremi kot tako po izvedbi nove »Mlade generacije«. V njenem območju se je ustanovila tudi »Prosveta«, ki naj postane nasledica bivše »Prosvete«. Za vse to ogromno delo pa potrebuje Centralno tajništvo mnogo denarja in se obrača tem potom na vso napredno javnost brez razlike, da ji priskoči z denarnimi prispevki na pomoč in ji pripomore do čim prejšnjega uspešnega dela. V kratkem se bodo razposlale na vse prijatelje napredne omladine tozadnevne prošnje in Centralno tajništvo prosi in je trdno uverjeno, da se bodo vsi radevolje odzvali. Vsi oni pa, ki pomotoma ne bi preieli teh prošni, naj nam onorste in naj blagovolijo nakazati prispevke direktno na Centralno tajništvo, Ljubljana, Tomanova ulica 3. Prepričani bodite vsi, da bo znala napredna omladina povrniti vse s svojim delom sedaj in v bodočnosti. — Centralno tajništvo Jugoslovanske omladine iz Slovenije Ljubljana.

— Tovariški sestanek priredi v Zalogu učiteljstvo šol ljubljanske okolice vzhodno Ljubljane dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne. Vabimo tudi ljubljanske tovariše.

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani se vrši vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1922./23. dne 30. junija od 9. do 12. ure. Učence, ki so izpolnile 15. leto in dovršile meščansko šolo (nastavni razred) ali 4. razred kake srednje šole (liceja), naj prinesejo seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

— Kongres Narodnega ženskega Saveza SHS se vrši dne 5., 6. in 7. julija v Ljubljani. Savez združuje nad 200 jugoslovanskih ženskih društev. Zastopnice teh društev se snidejo v začetku prihodnjega meseca v Ljubljani, da se dogovore o smotrenem skupnem delu. Predvsem je na programu zaščita dece.

— Ednajsti dan meseca junija t. l. je zbral lepo število članov Učit. dr. za Laški okraj v zgodovinsko znamenitej Loki pri Zidanmostu. Veljalo je odkriti tovarišema Zornu in Mešku nagrobna spomenika. Slavnost je pričela z bogoslužjem, pri kojem so peli tovariši pevci in tovarišice. Lep sijajen spreved nas je dovel na pokopališče, kjer je tovariš Velkavrh v znesenih besedah očrtal vzorno delovanje obeh vzgojiteljev trpinov. Porosilo se je marsikatero oko. Ko je pevski zbor odpel žalostinko, podali smo se tužnih src na svoja domovja.

— Našima tovarišema Jelici in Slavku Vuku je umrla njuna prvorojenka — Zdenka — Naše iskreno sožalje.

— Šolska mladina v Št. Vidu pri Grobelnem je izletela dne 29. majnika v Slatino. Vožnja po železnici, novi kraji — predvsem na letovišče s prekrasnimi nasadi in stavbami, ostane mladini v neizbrisnem spominu. Stroški so bili za posamezne malj — a zadovoljnost obča.

— Tovariši(ce) — maturanti(nje) ljubljanskega učiteljskega iz leta 1902. Dvajset dolgih let imamo že za seboj. Ali bi ne bilo dobro, da se po tolikih letih zopet enkrat snidemo. Ljubljanski tovariši-

10. Strokovno učiteljstvo se bode gotovo rajši in z veseljem posvetilo težavnim vzgoji slepih v zavesti, da ima tudi samo od tega vsaj trohico materialne koristi. Kdo se bo sicer žrtvoval za ta naporni pouk, če ima v drugih strokah več ugodnosti.

Navedel sem nekaj točk, ki nam jasno pričajo, da je pričakovati uspešne vzgoje in pouka na zavodu za slepe le v kulturnem središču, ker je vendar glavni smoter vsemu pouku in vzgoji dosega največje in popolne samostojnosti slepčeve. Povdarjam, da sem navedel te točke v svojem študijskem poročilu, ki sem ga predložil vsem merodajnim činiteljem že lansko leto. Tudi razne spomenice, ki so se predložile, se sklicujejo nanje. Žal, vse to brez vsakega vidnega uspeha.

Izgovor, da ni v Ljubljani primerne poslopja za nastavitve zavoda, ne drži. Na merodajnem mestu so mi zatrdili, da ima taka kulturna naprava prednost pred vsako drugo nastanitvijo. Stavijo naj se le konkretni predlogi, kar se je tudi zgodilo.

Zavod so sklenili nastaniti v Kočevju v bivši lesni industrijski šoli (Holzindu-

strieschule). Poslopje je državna last. Adaptirali so ga lansko leto za državno vzgajališče, ki pa se z bog protesti ni preselilo tjakaj. Na prvi pogled napravi stavba ugoden vtis. Če jo pa pogledamo od bližje, spoznamo takoj, da je za zavod premajhna. V najboljšem slučaju bi zadoštovala za okroglo 30 gojencev. Orijentacija je v poslopju za slepega težavna. Pri tlečje je celo vlažno, kar bi pospeševalo škrofulozo, ki je pri slepih itak bogato zastopana. Kuhinja je premajhna. Poslopje nima ne krušne peči, ne pralnice, ne kleti ne shramb, ne skladišč. Za te prostore bi bilo treba porabiti nekaj sob in kabinetov, ki bi jih potem pogrešali pri stanovanju. Isto je z delavnicami, Telovadnice, ki je pri vzgoji slepih nujno potrebna, ni najti nikjer. Prostori ne morejo služiti dvem, trem smotrom. O stanovanju, ki je določeno za učiteljsko in upravno osobje ter služinčad, ne govorim, ker ne pride v poštev pri nastanitvi slepih.

Vsled pomanjkanja prostorov bi morala spatj moška deca skupaj z odraslimi moškimi, istotako ženska, kar bi bilo gotovo proti vzgojnim principom. Omeniti moram tudi zelo velik nedostatek v tem,

da bi ne bili moški gojenci ločeni od ženskih. Saj vemo, da prilika napravi tatu. S tem nočem pa nikogar žaliti.

V kolikor sem se informiral, tudi učiteljev za petje in instrumentalno glasbo ni v Kočevju. Zavoda za slepe pa si brez teh učiteljev ne moremo misliti. Mogoče, da bi se dobil kateri. Toda ta je bržkone iz prejšnjih časov. In to je tudi, česar ne morem prezreti. Ali naj najamejo takega, ki ne zna učnega jezika? Dovolj je, da so se naši slepi vzgajali do prevrata v tujem jeziku. Le pridi in prepričaj se, dragi čitatelj, o uspehu te nemške vzgoje še danes po treh letih v domovini! Niso krivi gojenci, ampak sistem.

Zaključujem in trdim: S premestitvijo zavoda za slepe iz kulturnega središča kamorkoli na deželo je zadan temu zavodu smrten udarec. Zato prosim vse merodajne činitelje, da čuvajo najodločnejše in nepristransko interese slovenskega zavoda za slepe v korist posameznih nesrečnikov in njih družin, narodi in države. Se je čas! Zdržite se ob dvanajstih uri, da ne pada na vas niti senca krivice, ki bi zadela naše slovenske oslepele!

sošolci smo se zedinili glede praznovanja naše dvajsetletnice na **Ljubljano, in sicer za 11. avgust t. l.** tedaj dan pred vsesolskim zletom. Upam, da smo pogodili pravo — ako ne — pa prosim, da stavijo tovariši(ce) tozadevne predloge. Večina naj zmaga. Prijave in eventuelni predlogi naj se vpošiljajo čimprej na tovariša R. Gruma, Ljubljana, Zalokarjeva ulica 13. V prijavi naj se tudi navedejo mogoče želje glede stanovanja itd. Podrobnejše še sledi. Torej na veselo svidenje!

— **Moško učiteljske v Ljubljani.** Vpisovanje v I. letnik je v petek 30. t. m. od 8—11. ure. Učenci, ki so dovršili 4. razred srednje ali meščanske šole (nastavni razred), se sprejmejo brez izpita, za druge bodo sprejemni izpiti dne 11. in 12. septembra. Predložiti je treba krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

— **Železniki.** Dne 28. in 29. t. m. — na Vidovo in Petrovo priredimo razstavo šolskih izdelkov: deška in dekliška ročna dela, pisanje in risanje.

Zavod za slene v Ljubljani priredi s svojimi gojenci dne 26. junija 1922 ob 20. v Narodnem domu v Celju javno produkcijo, na kar opozarjamo tamošnje učiteljsko.

Vestnik za učiteljske.

— **Na koncert učiteljskega naraščanja.** ki ga priredi naš odlični tov., skladatelj E. Adamič v nedeljo dne 25. t. m. ob 5. uri pop. v Sokolskem domu v Zagorju o. S., je dolžnost vseh bližnjih in sosednjih tovarišev, da ga s svojimi prijatelji in znanci posetijo kar najbolj polnoštevilno! Naša častna in moralna dolžnost je, koncerta udeležiti se, saj kar našemu naraščanju pripomoremo je v prid in blagor našega stanu!

— **V priznanje našim mladim bodočim tovarišicam in tovarišem na učiteljsku.** Priobčujemo pismo, ki ga je naš priznani narodni glasbenik tov. J. Žirovnik pisal perovodji pevskega zbora ljubljanskih učiteljskih tov. prof. Adamiču po koncertu na Vrhniki in Logatcu. Naj bo v priznanje našim bodočim mladim tov. Pismo slove sledeče: Cenjeni prijatelji! Kolikor je meni znano smo naredili prvo javno produkcijo učiteljske leti 1872. v Binkošti. Aranžiral sem jo jaz. Peto nas je 10 učiteljskih in dva gimnazijca — moja osebna prijatelja Peter Mayer in Val. Aljančič. Veselica ali, kakor smo takrat rekli — Beseda se je vršila v čitalnici v Kranju, kjer sem doma. Dohodek je bil namenjen stradalnim Dolenjem in Notranjem. Peli smo tudi Medvedovega »Popotnika« izven programa, ker je bil Razingar dobro raspoložen. To je bilo pred 50. leti torej. Program pošiljam v spomin na takratno učiteljsko petje. Ker smo samo Medvedove peli, sem moral imeti glavno skušnjo v godbeni sobi spričo njega. Ko smo vse speli, je rekel: »Wen sie so singen werden in Krainburg, wie sie jetzt gesungen haben, werden sie mir keine Unehre machen.« Pa smo res dobro peli. In ko smo po dovršenem programu dodali še »Popotnika«, so bili ljudje kar navdušeni za — Razingarja. On je namreč to partijo izredno dobro pel, kadar je bil raspoložen, ker jo je Medved zani spisal. Medved je sploh hotel, da učitelj deluje na glasbenem polju in priporočal, da zbiramo narodne pesmi. On je rekel: Ein Lehrer, der nicht singen kann, ist nur ein halber Lehrer. Toda Medvedovi časi so minili in začelo se je gojiti bolj umetno petje, ki je konečno privedlo do tega, da pevci brez not v rokah niso znali zapeti niti — Lepa naša domovina. Kaj pa še je sedanje drobne a srčkane pesmice?! Mi smo jih pa tiste čase, ko nas je Gros zbiral okoli sebe (1872—73. leta) znali 100 na pamet, z not pa — vsako. — Ko sem Tvoj zbor slišal v nedeljo na Vrhniki, sem bil kar poživljen in sem kar čutil, da se vračajo tisti časi, kakoršni so bili pred 50. leti. Tako lepo ubrano petje, tako discipliniran zbor in tako navdušena mladina z dobrimi grli in dobro voljo! Ko se to razide po deželi, bo zasijala nova mlad njej in domovini. Kaj je pa lepše, kakor lepa pesem dobro zapeta? Vse elektrizira in še nepevcem mošnjičke odpira, da in pevce vse plačajo, samo da jim še in še zapoje. Kadar nismo imeli denarja, smo šli v tako gostilno, kjer smo vedeli, da se zbirajo prijatelji petja: Belj volk, Fischer itd. Tako smo mi tiste čase — valuto regulirali! — Seveda so zmirom bili za nami prijatelji z dobrimi sveti in nevošljivci, da bi nas tožili. Pa smo se srečni ognili vseh mrež in jadrati še po Bledu in Ljubljani. Zato Te prosim, da še Ti Tvojim pokažeš lepe strani pevskega žitja, pa tudi nevarne. Kdor fantov hoče kaj biti, ne sme biti neprijatelj ne babjak. Zvest naj bo v svojem poklicu, zraven pa poje in uči petje. Ravno tako

dekleta. Utile cum dulce! Mene je v učiteljski stan največ zvala glasba, pa mi še danes ni žal, da sem šel vanj, dasi sem moral v njem dosti trnjev pohoditi. Rečem na še zraven: Če bom še prišel kdaj na svet, bom zopet učitelj! — Ti pa stopaj po Medvedovih stopinjah! Uči mladino veliko drobnih pesmic, nekaj pa večjih in nekaj tudi resnih. Pa veselje jim vlivaj v srca in še pozni rodovi bodo blagoslovljali Tvoje delo. Bog Te živi in čuva, da boš izpolnil vse nade, ki jih stavi na Te domovina! Bog živi in čuva Tvoj zbor, da bo kdaj pomogel dvigati naš narod do resnične kulture! Nazdar! Pred 50. leti nas je bilo 10, zdaj pa 80! Lep napredek! — Tvoj — stari prijatelj, J. Žirovnik, Borovnica, 25. IV. 1922.

ALBERT SIČ:

„Narodni okraski na pirih in kožuhih“.

Narodna ročna dela so ljudska umetnost, so odsev narodnega življenja in mišljenja narodnega značaja in njegove kulture. Narodna ročna dela so svetinja, katero je dolžan narod hraniti svojim potomcem.

Ko so pohajali v šolo naše matere in naši očetje, jim nikdo ni pokazal bogatih zakladov narodne umetnosti, in ker je sami niso poznali, smo ostali nevedni tudi mi, njih otroci. Tudi v dobi našega šolanja je bila narodna umetnost še pastorka. Šele v novejšem času, v času, ko se je bil največji boj za narodno osamosvojitve, smo iskali s posebno ljubeznijo vse, kar je specifično našega. Kar smo našli, nam je bil ljub spomin na naše prednike. Imeli smo čut, da je to nekaj dragocenejšega, nekaj svetega. Kako pa to zanamcem ohraniti, kako razširati zmisel in čut za to, tega nismo vedeli. Te naloge, dane celokupnemu narodu, se je poprijel prof. A. Sič. Rešil jo je s svojimi publikacijami »Narodne vezenine na Kranjskem« in »Narodni okraski na pirih in kožuhih«. Za to mu naša hvaležnost! Odkril nam je domačo kraslino, umetnost, podal nam lepo zbirko narodnih vzorcev, ki jih je zarisala v davnem času mehka slovanska duša in izdelovala spretna roka naših prednikov.

Kar se tiče »Narodnih okraskov na pirih in kožuhih« si usojam pristaviti sledeče: Komentar k narodnim okraskom na pirih je spisan z veliko natančnostjo in ljubeznijo. Lahko kar sedeš in delaš. Drugeče »Narodni okraski na kožuhih«. Komentar je spisan sicer z veliko ljubeznijo a z manjšo natančnostjo, ki pa je nam, ki hočemo stvar vsestransko proučiti prav tako potrebna kot ljubezen do dela. Kar se tiče vezenih okraskov na kožuhih bi nas zanimalo zvedeti, s kakšnimi ubodi, oziroma s kakšno tehniko se je izvajalo vezenje. Vzorcji z velikimi srci (list 15, 16) so pač bolj prikladni za aplikacijo kot za vezenje. Če pa so se res vezli, bi bilo jako zanimivo zvedeti, kako? Najbrže se je gojilo ploščato vezenje. V tem slučaju bi bila spet smer niti prav zanimiva. Kar se tiče aplikacij vemo samo, da so jih prišivali krznarji na kožuhe in obrobiali z rdečo, črno ali drugo barvno debelo volneno nitjo. Kako so se prišivale aplikacije, s kakim ubodom obrobiali, nam ni znano. Mogoče so se pritrijevali kar z obrobno nitjo? Ali z verižnim ali z zankalnim ubodom? Se je rajši na istem kožuhu vedno isti ubod?

Odgovor na navedena vprašanja bi bilo vsaj par velikih in natančnih fotografij vezenin in aplikacij. G. profesorja, ki je že žrtvoval tej lepi stvari toliko časa in truda, prosimo, da nam poda priključno že teh par zaželenih informacij.

Irma Šeligova.

Vestnik meščanskih šol.

— **c Mariborski odsek društva meščansko-šolskega učiteljstva v Sloveniji** je zboroval 20. maja v vurberškem gradu. Zastopane so bile vse šole, izvzemši Ljutomer, še celo Murska Sobota in Dolnja Lendava. Na krasno uspelem zborovanju je društveni predsednik ravn. Humeček podal natančno statistiko o meščanskih šolah v Sloveniji, katero je sestavil na iniciativno bratskega vojvodinjskega društva, ki zbira vsa materialja za meščanske šole v vsej državi. Statistika kaže lep razmah meščanskih šol v Sloveniji. Vseh šol je 31; 22 javnih in 9 zasebnih. Upati pa je še na ustanovitev novih šol. Podal je tudi sliko o čehoslovaškem meščanskem šolstvu, kar je vse navzoče zanimalo in vzpodbujalo k vedno večjemu napredku. Po zborovanju smo se sestali v bližnji gostilni, prav hvaležno pa je omeniti vurberškega tov. nadučitelja Lešnika, ki nam je preskrbel krasne prostore za zborovanje ter nas tudi lepo po-

gostil. Vsled sklepa na tem zborovanju smo se sestali drugič dne 17. junija 1922 na Pragerskem, kjer smo razpravljali o temi: Zemljepisni in zgodovinski pouk z ozirom na snov in metodo. Glede te teme je podala tovarišica g. Poljanec lepe misli in bo tudi referirala tozadevno na okraj. konferenci v Mariboru.

— **c Učne knjige za meščanske šole.**

Ker se v naših dneh slišijo vedno pogostejše tožbe o pomanjkanju potrebnih učnih knjig in učiteljstvo in učenci ne morejo leto za letom čakati tistih lepih časov, ki nam prinese nove šolske zakone in nove učne načrte; zato ne bo odveč, ako ob sklepu šolskega leta opozorimo na učne knjige, ki pridejo v prihodnjih počitnicah v svet. Čitanka za 4. razred meščanskih šol je že dotiskana ter izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga je urejena kot »Slovstvena čitanka« ter prinaša v dodatku kratko zgodovino slovenske književnosti, Čitanka bo seveda brez ilustracij, ki učne knjige silno podraže, a vzlic vsemu vedno ne povzdigujejo njih notranje vrednosti. Iz štedljivosti se tudi novo izdanie že razprodanega I. dela Čitanke za meščanske šole tiska v precej skrajšanem obsegu. Brinarjeva Zgodovina za meščanske šole bo po zadrlu založništva dotiskana do začetka prihodnjega šolskega leta ter bo izšla v dveh delih. Prvi del bo obsegal start in srednji vek, drugi del pa zgodovino novega veka (s svetovno vojno vred) in ustavnostvo.

— **c Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu** konča šolsko leto 1921/22, v sredo, dne 28. junija. Ta dan priredi razstavo ročnih del v šolski telovadnici, ki se odprta ob 9. uri zjutraj in bo odprta cel dan in na praznik dne 29. junija od 8. do 18. ure. Vstopnina prosta. V jeseni se odprta še IV. razreda, tako da bo šola popolna. Vpisovanje za novo šolsko leto bo v sredo dne 28. junija od 10.—12. ure in v sredo, dne 13. septembra od 8.—12. ure. Redni pouk se prične v četrtek, dne 14. septembra t. l. ob 8. uri. K vpisovanju prinesejo nanovo vstopajoči učenci zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list in potrdilo o cepljenju koz. Za obilni poset razstave prosí ravnateljstvo.

— **c Meščanska šola v Ribnici** priredi koncem šolskega leta razstavo risb in ženskih ročnih del, h kateri vabi vse prijatelje in dobrotnike, da si ogledajo sad truda učiteljstva in učencev(enk) v šol. letu, ki so se ji majali temelji in je le malo manjkalo, da ni popolnoma propadla. Razstava bo odprta v sredo 28. t. m. po sklepu šolskega leta in odstane odprta dopoldne in popoldne tega dne kakor tudi 29. na praznik sv. Petra in Pavla. Vpisovanje v I. razred za šolsko l. 1922/23, bo v pisarni ravnateljstva na deški osnovni šoli dne 1. in 2. julija dopoldne od 8.—12. ure K vpisu naj pridejo učenci(-ke), ki so dovršili z dobrim (povoljnim) uspehom 5. razred (šol. leta) osnovne šole, in prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo krstni list in dokaz o cepljenju koz. Vnanji učenci se priglase lahko pismeno.

— **c Deška meščanska šola v Ptuj.** Šolsko leto 1922/23, 1. Vpisovanje učencev za prihodnje šol. leto: Vpisovanje novih učencev se vrši v prvo 29. junija do včetrš 3. julija t. l. od 8. do 10. ure predpoldne v pisarni ravnateljstva Panonska ulica št. 5, blizu pošte. Novi učenci se vpisujejo nadalje: 11., 12. in 13. septembra t. l. vsak dan od 8. do 11. ure predpoldne. Stari učenci se vpisujejo 11. in 12. septembra. Novi učenci naj prinesejo za vpisovanje: 1. izpričevalo ljudske šole o dovršenem 5. 6. ali 7. šolskem letu. V glavnih predmetih, to je v računstvu in jeziku mora izpričevalo izkazovati dober red. 2. Krstni list in domovnico pristojne občine. 3. Sprejemni izpiti za II. in III. razred se vrše 12. in 13. septembra ob 8. uri. 3. V četrtek dne 14. septembra ob 8. uri je odprta služba božja. Nato se zbere učenci v svojih razredih, kjer se jim prečita disciplinarni red in naznani urnik. 4. V petek, dne 15. septembra se prične redni pouk.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— **op Društvo vpokojenega učiteljstva** v Sloveniji po svojih načelih vrlo napreduje in se dobro razvija. Dokaz temu je, da ima že lep fond, kojega potrebuje za svoj obstanek! Za naloge si je po predvidnih in izkušenih odbornikih postavilo, da si pridobi glavnico, od katere obresti bo imelo zadostno denarno svoto vedno pri rokah, in bo v slučaju smrti člana-vpk. učitelja, takoj, še isti dan, odštelo 500 K žalujoči vdovi podpore. Nujna pomoč je velika, je dvojna! Vemo vsi, da čez 30 dni poslanih 6 K članarine — je prepozna pomoč! Neki gosp. Ž. pa v Uč.

Tov. št. 2, nasvetuje nasprotno — kar bi neljalo društvu le v propad! — Društvo vp. uč. nima naloge nabirati za žive uboge vpoškoence, ampak le pomoč dati v smrtnem slučaju. M. B.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t Tovariši obrtno - nadaljevalnih šol** in njih prijatelji litijskega in krškega okraja — predvsem oni iz Šmartna pri Litiji, Toplic pri Zagorju o. S., Trbovelj, Hrastnika in Radeč pri Zidanem mostu se vlijudo vabijo na sestanek dne 29. t. m. ob 2. uri popoldne v Trbovlje v restavracijo g. Kokalja pri kolodvoru. Tema: Razgovor in ukrepi o skupnem, enotnem nadaljnjem postopanju v administrativnem in finančnem oziru. — Učit. zbor obrt. nad. šole v Toplicah-Zagorju ob Savi.

— **km Kmetijski tečaj za učitelje.** Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo priredi v času od 24. julija do 2. septembra t. l. šesttedenski tečaj za učitelje na kmetijski šoli na Grmu. V ta tečaj se sprejemajo prosilci iz vse Slovenije pod sledečimi pogoji: 1. da imajo najmanj 5 let ljudskošolske prakse in usposobljenosti izpit za ljudske šole, 2. da so s kmetije doma oziroma, da so se s kmetijstvom že praktično pečali, 3. da so že po svojem dosedanjem delovanju pokazali potrebno zanimanje in dobro voljo za kmetijski pouk, 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove kmetijsko-nadaljevalni tečaji in 5. da napravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvarini in si pridobijo s tem izpričevalo učne usposobljenosti za strokovni pouk na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Prosilci naj poleg tega navedejo (brez prilog) v prošnji tudi vse druge običajne podatke glede starosti, roistnega kraja, dovršenih študij, dosedanjega službovanja kakor tudi glede tega ali so oženjeni ali ne. V tečaj sprejeti učitelji dobe na zavodu prosto oskrbo obstoječo iz proste hrane (zajuterk, kosilo in večerjo brez vina) in prosto stanovanje. Stroške potovanja morajo sami trpeti. Med tečajem je pouk nepretrgan (brez dopustov) in se imajo tudi nedelje porabiti za poučne izlete. Sprejeti udeležniki se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževali pouka in ravnali v vsem po odredbah ravnateljstva. Prošnje za sprejem v kmetijski tečaj je vlagati potem šolskega vodstva in brez koleka pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani in sicer najkasneje do 10. julija t. l.

— **t Obrtne razstave in učiteljstvo.** — Da se mora učiteljstvo zanimati za vsak kulturni napredek naroda, kateremu služi, je pač povsem jasno. Velik napredek le prav gotovo čim intenzivnejša povzdiga obrtništva in ta napredek naj bi ravno pokazale obrtne razstave, ki se prirejajo v naši domovini. Narodu bode le v čast in gnotno korist, ako bodo take razstave uspele, kar največ mogoče. Res so prijave najrazličnejših obrtnikov za te razstave jako razveseljeve. Toda premmogo prav spretnih obrtnikov je skritih na deželi, ki proizvajajo prvovrstno blago, vmes celo predmete, ki so njih lastni izum in bi bili vredni širje vporabe, pa njih izumiteljem ni bilo možno, pokazati širji javnosti svoje delo. Slovenskemu učiteljstvu, ki je vendarle v stiku s takšnimi skritimi talenti, bode le v domoljubno zaslugo, ako a) zainteresira tudi obrtnike na deželi za obrtne razstave in b) povzroči, da pridejo tudi obilni skriti talenti ravno potem obrtnih razstav na dan. — Pri odborih obrtnih razstav so natančneja pojasnila vedno na razpolago.

— **t A. Sič, Računske naloge za trgovske šole.** Ta knjiga vsebuje poleg vseh elementarnih računov z neimenovanimi in imenovanimi celimi števili in z ulomki vse vrste specielno trgovskih in bančnih računskih nalog, od katerih imenujemo le sklepi račun procentne in obrestne račune, račune o zlatu, srebru in novcih, nadalje diskontni, devizni, kontokorentni efektni in blagovni račun. Nekaj dodatkov in dopolnil nudi v tabelah in pregledih praktičnemu trgovcu potrebne podatke v domačih in tujih novcih, merah, utežih etc. Brez te knjige znanega našega pisatelja trgovskih in obrtnih učnih knjig nobena trgovska in obrtna ali nadaljevalna šola ter noben praktičen trgovec ne bo mogel shajati.

— **t Podkrajšek, Knjigovodstvo za lesne obrte.** Ta knjiga obsega v 1. poglavju knjigovodstvo sploh, kolikor zanima obrtnika, nadalje knjigo obrtnega knjigovodstva posebej, knjigovodstvene zglede in naloge za mali in za strojni obrt ter tabelarno knjigovodstvo. Potem sledijo popolna knjigovodstvena navodila za mali in srednji kiparski obrt, za strugarje